

Vrienden van het Spoorwegmuseum

Vrienden Dienst - digitaal Jaargang 5, Nummer: 45

Brons voor het Spoorwegmuseum

Het Spoorwegmuseum kreeg de derde plek toegewezen voor het beste uitje in de provincie Utrecht. Toegekend door de ANWB. De ANWB-leden waardeerden het Spoorwegmuseum met het cijfer 8,67.

In de provincie Utrecht won het Nationaal Militair Museum voor de derde keer op rij. Het Spoorwegmuseum ging aan de haal met brons. Tijdens de 'Leukste uitje' verkiezing spreken ANWB-leden zich er over uit welk uitje zij het meest waarderen, zowel op landelijk niveau als per provincie. De genomineerden voor de verkiezing van het 'Leukste Uitje van Nederland' werden beoordeeld op vijf aspecten: prijs/kwaliteitsverhouding, sfeer, personeel, aanbod en faciliteiten. De Efteling werd gekozen tot leukste uitje van Nederland.

Op de foto: Nicole Kuppens (directeur Spoorwegmuseum) en Joyce van Deutekom van de ANWB.

Spoor van verbodding

De planning was een on-line opening op 15 maart 2021. Vanwege de coronamaatregelen moet de opening helaas weer worden uitgesteld. Wij houden u op de hoogte.

De voorbereidingen zijn vanzelfsprekend al helemaal afgerond: dus nog even volhouden met het nieuwsgierig zijn!

Cartoon

Cartoon van Hans Proper

Competitie rookvrije generatie

NS en ProRail maken kans op een 'Rookvrije Generatie Award' in de categorie bedrijven. Dat heeft organisatie 'Rookvrije Generatie' onlangs bekendgemaakt. De 'Rookvrije Generatie' is een initiatief van de Hartstichting, KWF-Kankerbestrijding en het Longfonds. Samen hebben de drie gezondheidsfondsen onder andere als doel te bevorderen dat kinderen rookvrij kunnen opgroeien. Dat lukt alleen als iedereen het goede voorbeeld

geeft en de omgeving van kinderen komen, rookvrij wordt gemaakt. Dat NS en ProRail hebben bijgedragen aan een rookvrije generatie is niet onopgemerkt gebleven. In 2020 maakten ProRail en NS gezamenlijk de stations compleet rookvrij. Op 1 oktober 2020 werd dat symbolisch gemarkeerd met de schenking van de laatste rookpaal aan het Spoorwegmuseum.

Einde van de Railcatering

Het was al even geleden dat railcateraar Laila naar het Spoorwegmuseum kwam om haar uniform aan Evelien over te dragen. Vorige maand maakte NS officieel bekend dat de railcatering in de trein definitief gaat verdwijnen. Het laatste railcateringuniform maakt nu deel uit van de collectie van het museum. De railcaterars hebben allemaal een andere functie binnen NS gekregen. Einde en uit met het kopen van o.a. koffie en de versnaperingen tijdens de treinreis....

Terugbrengen van de geleende restauratierijtuigen

Afscheid van onze buitenlandse en binnenlandse gasten.

Ondertussen zijn de geleende restauratierijtuigen van de expositie 'Tosties, Truffels, Treinen' weer onderweg naar hun normale standplaats. Het betrof ritten richting het oosten, voor de geleende rijtuigen van de VSM te Beekbergen (afgehaakt in Amersfoort) en het verdere transport naar Duitsland, via Bad Bentheim, voor de Duitse rijtuigen. En ritten naar het naar het zuiden uiteraard voor de rijtuigen uit Limburg en België.

Foto: Martijn Bijvoet

Toetsen tussen de treinen

Een grote hoeveelheid jongeren (180 leerlingen) uit de provincie Utrecht hebben vanaf 10 maart te voorrecht gehad of beter *genoten*, hun toetsweek in het Spoorwegmuseum te houden.

De scholen en gemeente Utrecht waren, na de aankondiging dat de scholen weer open mochten, naarstig op zoek naar extra locaties voor fysiek onderwijs. Het Spoorwegmuseum had daarna aangeboden leerlingen te ontvangen in de zakelijke ruimtes van het museum. Vanaf 10 maart konden scholieren de toetsweek afleggen in het Spoorwegmuseum. Dit deden ze in de wachtkamers van het Maliebansstation, de Bedrijfsschool, De Centrale, de EXPO en het Strikkershuis. Het Spoorwegmuseum was blij dat we de scholen op deze manier konden helpen. Of de jongeren zich realiseerden in wat voor een bevoorrechte positie ze waren? Hopelijk concentreerden ze zich in de eerste plaats op hun toetsen. En wij ouderen, kunnen daar weer moedig naar kijken. Zij kunnen het museum nog niet bezoeken. Of de uitkomsten ook direct op het grote blauwe "Ratelbord" zichtbaar zijn? Dat zou wel heel mooi zijn!

En er is nog een bevoorrechte groep van bezoekers: dat zijn de stemmers die op de 15de-17de maart hun stem uitbrengen in de Wachtkamer 3de Klasse van het museum waar een heus stemlokaal is ingericht.

Een Chevy op de rails

In augustus 1932 reed er een reclame-auto van de NS door Amsterdam, volgeplakt met affiches. In die jaren begonnen de spoorwegen reclame te maken, niet alleen om de economische crisis van die tijd het hoofd te bieden, maar ook om de concurrentie aan te gaan met de opkomende auto(bus). Daar werden onorthodoxe middelen voor ingezet, zoals dit rijdende reclamebord.

We hebben onze eigen Chevy nu aangekleed op de foto van het Utrechts Archief. De ene kant heeft affiches over goederenvervoer, aan de andere kant hangt reclame voor reizigersvervoer. En zoals je ziet: hij staat nog steeds op de rails.

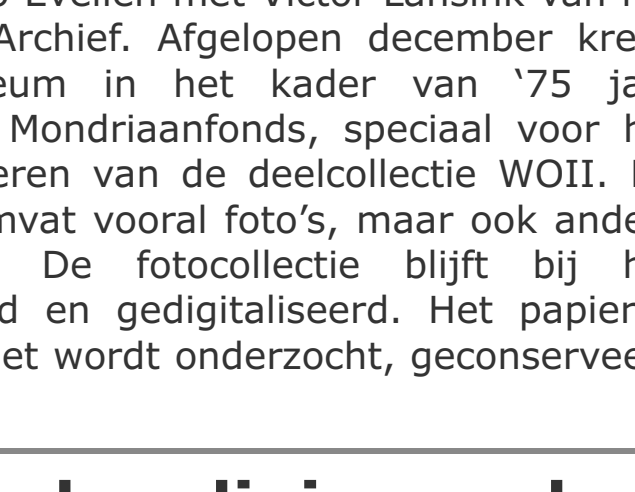
Lantaarn collectie

Dick Nieman is sinds 2018 als vrijwilliger bezig om te achterhalen welke lantaarns er in het museum aanwezig zijn. Vooral in 'Stalen Monsters', in de ruimte bij de stoomlocomotief 'Bergkoningin', staan veel lantaarns. Deze periode van sluiting waarin de attractie wordt vernieuwd, is natuurlijk bij uitstek geschikt om wat meer tijd en aandacht in de DVBS-beeldbank te steken. Met behulp van onder andere het Utrechts Archief en de NBS-beeldbank heeft Dick een aantal mooie ontdekkingen gedaan. Zo zijn onder meer de volgende lantaarns geïdentificeerd:

Van de Z.H.E.S.M.

De Zuid-Hollandse Electrische Spoorweg Maatschappij

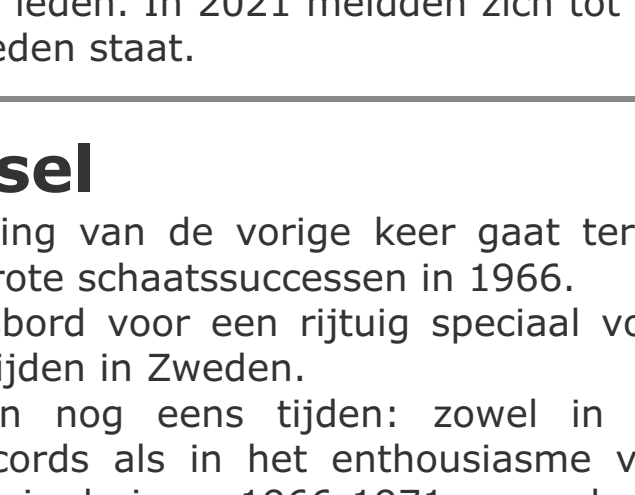
Van de N.R.S.

De Nederlandsche Rijn Spoorwegmaatschappij

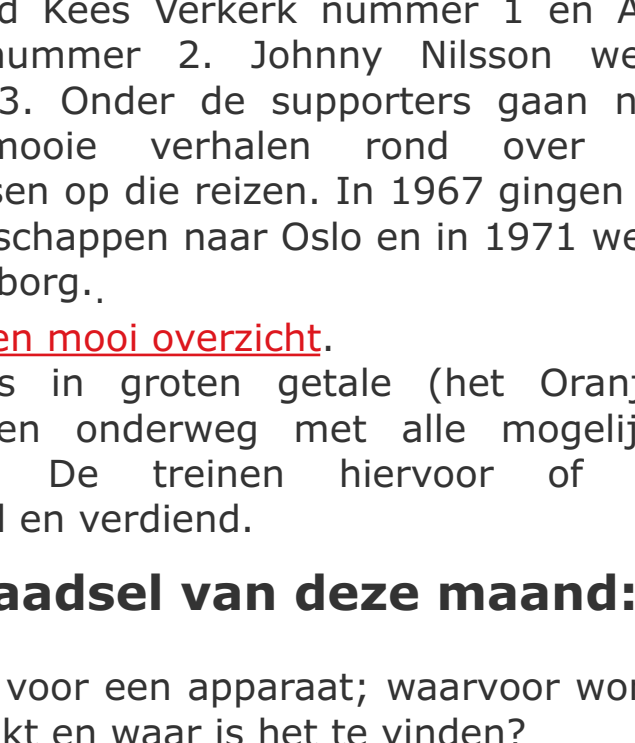
Van de G.O.L.S./S.S.

De Geldersch Overijsselsche Lokaal Spoorwegmaatschappij

Voertuigen in Blerick

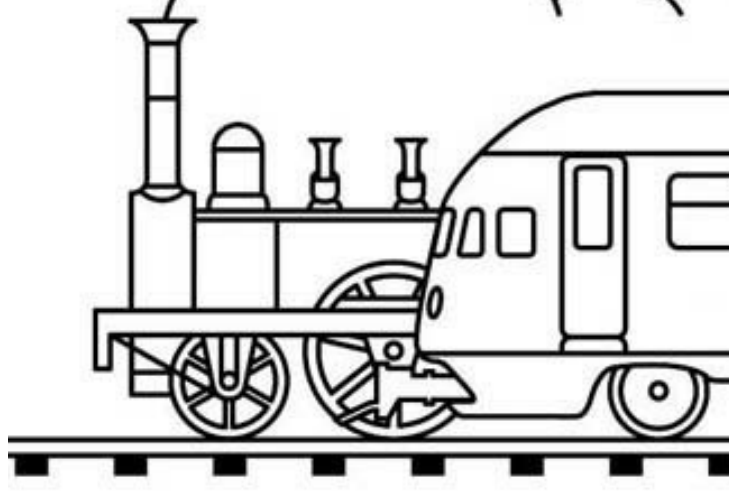
De werkzaamheden in Blerick zijn nu zo'n beetje halverwege. Het depot raakt inmiddels aardig opgeruimd. Peter-Paul stuurde een aantal foto's die een indruk geven hoe het er inmiddels uitziet:

De grote kleine treinen competitie

Opnamen voor een nieuw TV programma: omroep MAX gaat op zoek naar de beste modeltreinbouwer van Nederland in het nieuwe NPO 1-programma 'De Grote Kleine Treinen Competitie'. De opnamen voor het nieuwe programma, dat wordt gepresenteerd door André van Duin, vinden plaats in het Spoorwegmuseum! Van 12 juni t/m 16 juli zal de EXPO de plek zijn waar de bouwers het tegen elkaar opnemen. Tevens worden er op verschillende andere plekken in het museum interviews en jury-overleggen opgenomen. Het programma wordt in het najaar primetime op NPO1 uitgezonden. In het programma strijden zes modeltreinbouwers met hun teams tegen elkaar. Elke aflevering moet er -aan de hand

van een thema- binnen enkele dagen een compleet nieuwe wereld gecreëerd worden. De tijdsdruk, het samenwerken en het in elkaar schuiven van de verschillende onderdelen van de modellschaarbaar maken het elke aflevering weer spannend: doen de lichtjes het, werken de technische onderdelen en blijft de trein rijden? Wie combineert creativiteit het beste met techniek? De 'Grote Kleine Treinen Competitie' is de Nederlandse variant van het succesvolle Britse format 'The Great Model Railway Challenge' op Channel 5. Dit programma is al twee seizoenen een succes op de Britse televisie. De redactie van het programma is volop bezig met de kandidatenselectie en de samenstelling van de jury. Meer nieuws hierover volgt.

Overdracht WO II archief

De tafel in het secretariaat stond recentelijk vol met dozen en mappen. Het betrof het Archief Tweede Wereldoorlog van de NS dat werd overgedragen aan het Utrechts Archief. Op de foto Evelien met Victor Lansink van het Utrechts Archief. Afgelopen december kreeg het museum in het kader van '75 jaar reguleren, organiseren en uiteindelijk publiceren van de deelcollectie WOII. Dit project met als titel 'Beladen jaren in beeld' omvat vooral foto's, maar ook andere belangrijke documenten en literatuur. De fotocollectie blijft bij het Spoorwegmuseum en wordt hier geregistreerd en gedigitaliseerd. Het papieren archief verhuist naar het Utrecht Archief waar het wordt onderzocht, geconservéerd en uiteindelijk gepubliceerd.

Overhandiging oude foto's

Een kleine, maar wel leuke, toevoeging aan de fotocollectie van het Spoorwegmuseum. Ernst Numann, lid van het Bestuur van de Vrienden van het Spoorwegmuseum, vond tussen de spullen van zijn vader nog 2 oude zwart/wit foto's van rijtuigen Plan D RD, de zusjes van onze zojuist gerestaureerde RD. De foto's stammen uit 1951, het jaar van de introductie van de rijtuigen. De foto's maken nu deel uit van de collectie van het Spoorwegmuseum.

Ontwikkelingen in de Ledenstand

Op 1 januari 2020 had onze vereniging 719 leden. Gedurende het jaar 2020 ontvielen ons door overlijden 12 leden en 40 leden zegden hun lidmaatschap op of werden geroyeerd.

Zéér verheugend is het echter dat zich vorig jaar maar liefst 105 nieuwe leden hebben aangemeld. Aan het einde van het afgelopen jaar telde onze vereniging daardoor 772 leden, een stijging van 53 nieuwe leden. In 2021 meldden zich tot nu toe 10 nieuwe leden zodat de teller nu op 782 leden staat.

Het raadsel

De oplossing van de vorige keer gaat terug naar de grote schaatsuccessen in 1966. Een koersbord voor een rijtuig speciaal voor de wedstrijden in Zweden. Dat waren nog eens tijden: zowel in de schaatsrecords als in het enthousiasme van supporters in de jaren 1966-1971 en verder. Na hun grote successen in Deventer kwamen Ard Schenk en (K)Cees Verkerk uit in het Ullevi stadion in Göteborg. Dat was voor het wereldkampioenschap allround op 19 en 20 februari 1966. Het was duidelijk dat er een

ook schare supporters en schaatsenthousiasten daarheen zou gaan, want er was heel veel belangstelling voor de prestaties van dit tweetal. Zo ook bij enkele vindingrijke NS-mensen. In korte tijd kregen die het klaar een extra wagon aan een bestaande trein te koppelen en voor de helft met "Schaats-NSers" te vullen (met 'rij-vervoer' bijtjten) die onderweg een prachtige tijd naar die koude wedstrijden beleefden. De organisatie ging heel spontaan en er werd veel "uit de losse pols" geregeld. Dit rijtuig had 120 van zulke schaatsenthousiasten aan boord. In allerlei werd er ook een koersbord voor die gelegenheid gemaakt. Haastig gemaakt gezien de bellettering en de spelling. Het 'Express' fenomeen was geboren.

Er zouden nog vele Expressen volgen. In 1966 werd Kees Verkerk nummer 1 en Ard Schenk nummer 2. Johnny Nilsson werd Nummer 3. Onder de supporters gaan nog steeds mooie verhalen rond over de belevenissen op die reizen. In 1967 gingen de kampioenschappen naar Oslo en in 1971 weer naar Göteborg.

Zie hier een mooi overzicht. Supporters in groten getale (het Oranjelegioen) en onderweg met alle mogelijke middelen. De treinen hiervoor of de samenstelling van de jury. Meer nieuws hierover volgt.

Het raadsel van deze maand: Wat is dit voor een apparaat; waarvoor wordt het gebruikt en waar is het te vinden?

Bijdragen? Als U ook een bijdrage wilt leveren, stuur dan Uw eventuele opmerkingen, suggesties of foto's naar:

redactie@vriendensm.nl
editor@vriendensm.nl
www.vriendensm.nl
www.spoorwegmuseum.nl

Redactie: Rick Meijer
Eindredactie: Peter van Dorp
Layout: Piet Meijer
Kopfoto: Hidde Overvest